

1. Obiekt

BUDYNEK MIESZKALNY (14)

W ZESPOLE ZAKŁADU DLA UMYSŁOWO CHORYCH

2. Czas powstania
ok. 1899 r.

3. Miejscowość
TRZEBIATÓW
- JAROMIN

11. Zdjęcia, rzut, przekrój, sytuacja, orientacja

4. Adres

Jaromin nr 5
72-322 Jaromin

nr hipoteczny
nr ewidencyjny: działka nr 1/2 (z obrębem
Trzebiatów 10)

5. Przynależność administracyjna

województwo szczecińskie
gmina: Trzebiatów
mu. Gryfice

6. Poprzednie nazwy miejscowości

zu Treptow (do 1945 r.)

7. Przynależność administracyjna
przed 1 VI 1975 r.

województwo szczecińskie
powiat: Gryfice

8. Właściciel i jego adres

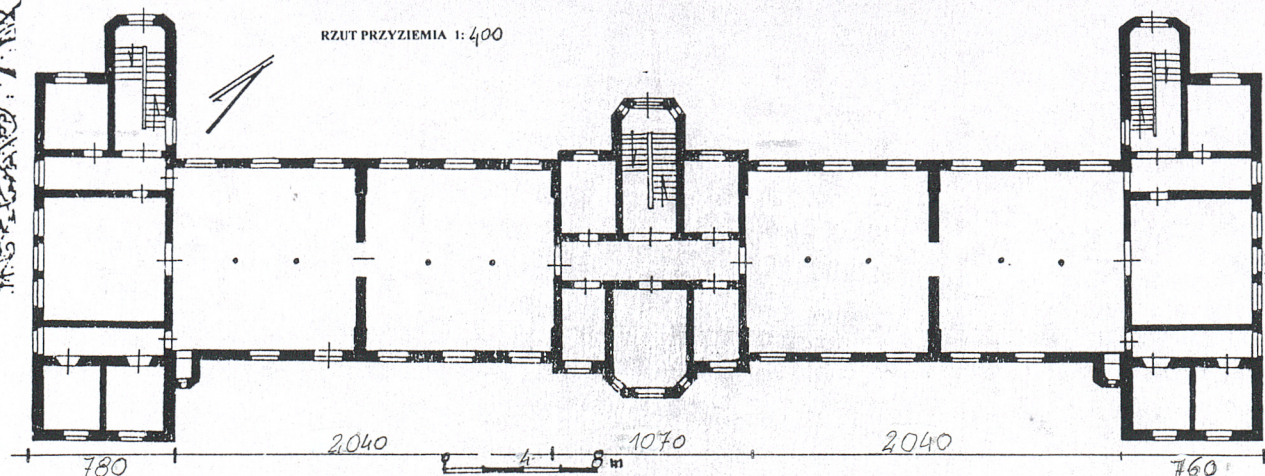
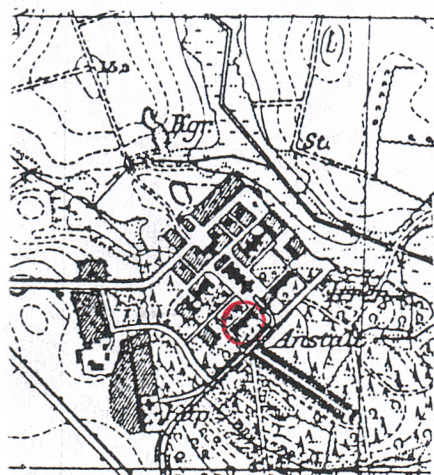
Państwowy Dom Pomocy Społecznej
w Jarominie
72-320 Trzebiatów

9. Użytkownik i jego adres

j.w.

10. Rejestr zabytków

Nr *A-169* data *15.06.2009*

12. Autorzy, historia obiektu, określenie stylu

Budynek postawiony został w zespole zabudowań zakładu dla umysłowo chorych. Zakład założono pod koniec XIX w. (zob. pktu 12 w karcie zespołu). Budynek był obiektem mieszkalnym dla pacjentów zakładu. W latach II wojny światowej pełnił funkcję lazaretu. Po wojnie był budynkiem koszarowym. Od 1975 r. nie jest użytkowany. Obecnie przygotowywany do remontu.

Budowla piętrowa, postawiona z cegły na planie silnie wydłużonego prostokąta; rozczłonowana ryzalitami bocznymi i środkowymi silnie wysuniętymi przed elewację długie. Dachy niemal płaskie. Fasada 19-osiowa, symetryczna. Kompozycja architektoniczna budynku osiowa, symetryczna, z elewacjami zdobionymi płaskim detałem (o formach geometrycznych) z cegły, często stosowana w budowlach użyteczności publicznej k. XIX i początku XX w. i także w większości budynków zespołu w Jarominie.

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, wnętrza, wyposażenie, instalacje)

ORIENTACJA: osiedle Jaromin położone jest bezpośrednio przy granicy administracyjnej miasta Trzebiatów, po jego zachodniej stronie, niespełna 1 km na pld. od szosy z Trzebiatowa do Kolobrzegu.

SYTUACJA: zespół zabudowań Domu Pomocy Społecznej zajmuje pld. - wsch. część osiedla. Po pln. - zach. stronie położone są bloki mieszkalne z l. 50-tych (d. osiedle wojskowe). Ewidencjonowany budynek (14) usytuowany jest w pld. części zespołu zabudowań Domu Pomocy Społecznej, w sąsiedztwie budynku dyrekcji i obecnego głównego wjazdu od strony SW na teren Domu Pomocy Społecznej.

MATERIAŁ, KONSTRUKCJA: ściany obwodowe z cegły wypalanej, maszynowej (grubości 55 cm). Lico pokryte tynkiem dwuwarstwowym warstwowym. Do wykonania wystroju architektonicznego (lizeny, gzymsy, opaski) użyto cegły licówki. Cokół z odsadzką, wymurowany z cegły; otynkowany (z boniami). Ściany wewn. z cegły, grubości 55, 38 i 25 cm. Stropy nad piwnicami odcinkowe, z cegły ceramicznej, na stalowych belkach; wsparte na filarach (postawionych z cegły). Nad parterem żelbetowe, oparte na stalowych belkach. Nad piętrem w części drewniane belkowe, z podsufitką a w części typu Kleina. Na obu kondygnacjach stropy wspierają żeliwne słupy. Nad kłatkami schodowymi stropy odcinkowe.

Wieżba drewniana, płatwiowo-kleszczowa, na dwóch ścianach stołcowych, słupy stołców usztywnione mieczami. Pokrycie dachu z papy bitumicznej na deskowaniu. Podłogi w pomieszczeniach mieszkalnych parteru i piętra białe, z desek na legarach. W piwnicy były posadzki z cegły ceramicznej i z wylewki cementowej. Obecnie wszystkie są pokryte wylewką. Schody proste, dwubiegowe, w wydzielonych trzech kłatkach schodowych; żelbetowe, na stalowych belkach. Balustrada schodów ażurowa, metalowa, z drewnianym pochwytym. Okna zespolone, drewniane, z krzyżem tworzoną przez profilowane ślimię i listwę przymykową zdobioną półkolumnką z kostką (okna dwudzielne, dwupoziome z nierównymi kwadratami). Skrzydła podzielone na małe kwadry metalowymi, krzyżowymi szczelinami. Skrzydło nad ślimieniem uchylne. Inny typ okien występuje w ścianie SE bocznych ryzalitów. Są to okna stałe, częściowo uchylne; szklone w stalowych ramach; pole okienne podzielone metalowymi, krzyżowymi szczelinami na małe kwadry. Drzwi zewn. (w ryzalitach) krosnowe, 2-skrzydłowe, z nadświetlem szklonym w krzyżowych szczelinach metalowych i podzielonym pionowo ozdobnie profilowanym słupkiem. Skrzydła płycinowe, przeszklone w 1/2 wysokości. Drzwi (porte fenetre) w ścianie NW mają podobną konstrukcję i dobrze zachowane zdobienia skrzydeł, szklonych w 1/2 wysokości, z dwiema płycinami, z silnie zaznaczoną listwą profilowaną otaczającą lustra płycin. Słupki nadświetla i listwa przymykowa mają formę półkolumnki z kostką u podstawy i głowicą z esownicą. Drzwi wewn. z klatek schodowych na korytarz dwuskrzydłowe, płycinowe, przeszklone w 1/2. Pozostałe drzwi 1-skrzydłowe.

RZUT: budowla założona na planie wydłużonego prostokąta rozwiniętego na osi SW-NE, z silnie wysuniętymi ryzalitami bocznymi i środkowymi przy obu elewacji długich. Wewnątrz duże sale w amfiladowym układzie, przedzielone rzędem żeliwnych słupów wspierających stropy. W partiach ryzalitowanych (centralna i boczne) układ 2-3-traktowy z korytarzami międzytraktowym. Trzy klatki schodowe umieszczone są w trzech wielobocznych ryzalitach NW elewacji budynku.

BRYŁA: budowla dwukondygnacyjna, symetrycznie rozczłonowana ryzalitami bocznymi i środkowymi akcentującymi elewację długie; przykryta dwuspadowymi, niemal płaskimi dachami nad korpusem i górującymi nad nim ryzalitami. Połacie dachów, znacznie wysunięte, wsparte drewnianymi krokosztynami, osłaniają ściany wyraźnymi okapami. Ryzalitty boczne są silnie wysunięte i od NW strony rozbudowane wielobocznie (tu są klatki schodowe). Ryzalitty środkowe są płytsze ale wyższe o jedno piętro (posiadają trzy kondygnacje). Budynek jest w pełni podpiwniczony.

ELEWACJE: o walorach elewacji decyduje głównie ich symetryczna, regularna kompozycja oraz zastosowanie klinkierowego detalu, płasko kładzionego na otynkowanym licu. Opaski klinkierowe poprowadzono poziomo przez wszystkie elewacje, na wysokości parapetów, okien i nadproży, gzymsów kordonowych i wieńczących. Pionowo licówką klinkierową podkreślono szerokie lizeny przy wszystkich narożnikach oraz płyciny podokienne na I piętrze. Otwory okienne, osadzone na wspólnym gzymsie podokiennym, mają kształt prostokątów zwieńczonych łukowymi, klinkierowymi nadprożami - na parterze ze zwornikiem. Okna na I piętrze otacza klinkierowa opaska. Fasada NW 19-osiowa, symetryczna, zaakcentowana bocznymi 2-osioowymi i środkowym 3-osiowym ryzalitem.

(c.d. na wkładce nr 1)

<p>14. Kubatura</p> <p>ok. 12 200 m³</p>	<p>15. Powierzchnia użytkowa</p> <p>ok. 2 340 m² (parter + piętro)</p>	<p>16. Przeznaczenie pierwotne</p> <p>budynek mieszkalny pacjentów ośrodka dla umysłowo chorych</p>	<p>17. Użytkowanie obecnie</p> <p>obiekt nieużytkowany</p>
<p>18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja (po 1945 r.)</p> <p>Obecnie przygotowano projekt remontu i adaptacji budynku dla potrzeb Domu Pomocy Społecznej (dokumentacja w DPS Jaromin).</p>		<p>19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje)</p> <p>Od ok. 1975 r. budynek nie jest użytkowany. Mimo tego konstrukcja budynku zachowała się w dobrym stanie, za wyjątkiem więźby. Drewniane elementy konstrukcji więźby są przegniłe i zniszczone; pokrycie dachu nieszczelne, powodujące zamakanie więźby. Ściany obwodowe, wewnętrzne i stropy zachowały się w dobrym stanie. Jedynie ściany dwóch małych przybudówek (dawne szalety ?) przy ścianie SE mają zniszczone lico.</p>	
<p>20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie</p> <p>Budynek, wraz z całym zespołem zabudowań Domu Pomocy Społecznej, kwalifikuje się do wpisania do rejestru zabytków.</p>			

21. Akta archiwalne i źródła ikonograficzne (rodzaj, numer i miejsce przechowywania)

23. Uwagi różne nr inw. 533/c/98

neg. Nr 62.241-62.310

24. Opracowanie karty ewidencyjnej

Ewa Kulesza-Szerniewicz, maj 1998 r.

tekst.....

(imię, nazwisko, data, podpis)

j.w.

plany, rysunki.....

zdjęcia, fotogr. : j.w.

miejsce przechowywania negatywów : PSOZ OW Szczecin

KARTA PO WYPEŁNIENIU PODLEGA OCHRONIE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW
PRAWA AUTORSKIEGO

22. Bibliografia

25.. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska
wypełniających)

26. Załączniki

Karta budynku jest załącznikiem do karty zespołu budynków zakładu
dla umysłowo chorych w Jarominie

Wkładka nr 1 - 3

1. Miejscowość: JAROMIN
2. Gmina: Trzebiatów
3. Województwo: szczecińskie

4. Obiekt (nazwa jak w karcie)

budynek (14) w zespole budynków Zakładu Dla Umysłowo Chorych

5. Zawartość wkładki (nazwa materiału)

c.d.pktu 13, zdjęcia, sytuacja

c.d.pktu 13:

Elewacja przeciwna SE podobnie 19-osiowa, z 2-osiowymi bocznymi ryzalitami oraz 3-osiowym środkowym. Elewacje boczne NE i SW analogiczne - 5-osiowe, z 5-ma oknami umieszczonymi z niewielkimi odstępami przy centrum elewacji.

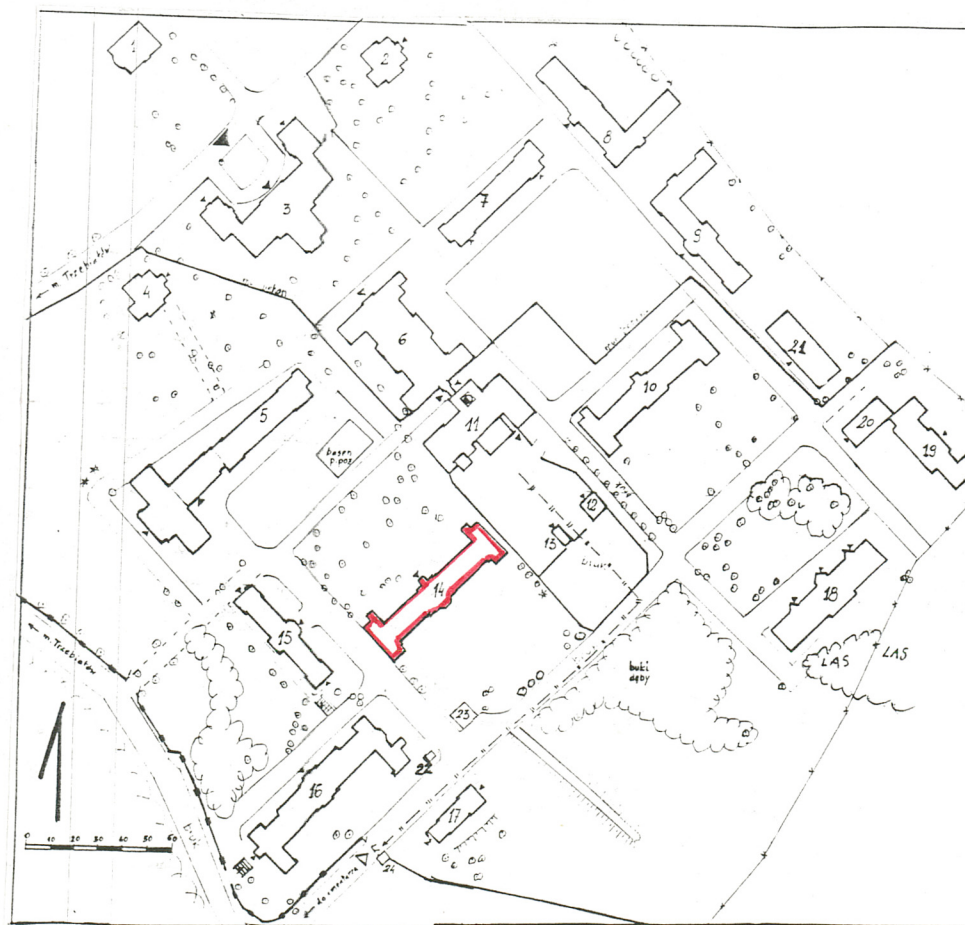
WNĘTRZE: do wnętrza budynku prowadzą trzy wejścia z klatkami schodowymi w ryzalitach elewacji NE. Budynek jest w pełni podpiwniczony. Piwnice mają układ dwutraktowy z korytarzem międzytraktowym na osi wzdłużnej budynku. Na poziomie parteru jest układ amfiladowy łączący po dwie duże sale po obu stronach środkowej części (z klatką schodową). W partiach ryzalitowanych (bocznych i środkowej) występuje układ 2-3- traktowy z krótkimi korytarzami międzytraktowymi. Na piętrze powtórzony jest układ parteru.

WYPOSAŻENIE: w budynku brak zabytkowego wyposażenia ruchomego. Nie występują też zdobienia ścian czy sufitów w pomieszczeniach. Na uwagę zasługuje oryginalna stolarka okienna i drzwiowa.

INSTALACJE: elektryczna, wodno-kanalizacyjna, c.o., wentylacja grawitacyjna, odgromowa.

SPIS ZDJĘĆ:

1. elewacja SE widziana od strony SW
2. elewacja SE od strony SE
3. ryzalit środkowy elewacji SE
4. elewacja SE - ryzalit boczny pln.
5. elewacja SE - połączenie pld. ryzalitu bocznego i ściany korpusu, z przybudówką wbudowaną w narożnik
6. elewacja SE - porte fenetre w 2-jej osi korpusu
7. elewacja SE - okna parteru ryzalitu pld.
8. elewacja NW od strony SW
9. elewacja NW od strony W
10. elewacja NW - partia pln.
11. elewacja NW - partia pld.
12. elewacja NW - ryzalit boczny pln.
13. elewacja NW - ryzalit boczny pld.
14. elewacja NW - ryzalit środkowy
15. elewacja NW - ryzalit środkowy
16. elewacja boczna SW
17. elewacja boczna NE
18. elewacja boczna NE - okna I piętra

SYTUACJA 1: 2000

Obiekty historycznego założenia:

1. wartownia
2. willa zarządzających zakładem ob. bud. wojskowy
3. bud. dyrekcji zakładu ob. dowodztwa jednostki
4. willa zarządzających zakładem ob. przeznaczona na Centrum Rehabilitacji (w remoncie)
5. bud. mieszkalny pacjentów zakładu ob. stołówka
6. bud. mieszkalny pacjentów ob. koszarowy
7. bud. mieszkalny pacjentów ob. koszarowy
8. bud. mieszkalny pacjentów ob. koszarowy
9. bud. mieszkalny pacjentów ob. koszarowy
10. bud. mieszkalny pacjentów ob. koszarowy
11. kotłownia i wieża wodna
12. parowozownia kolejki ob. garaż
13. bud. techniczny kolejki ob. magazyn
14. bud. mieszkalny pacjentów zakładu (ob. w remoncie)
15. bud. mieszkalny pacjentów zakładu
16. bud. mieszkalny pacjentów (ob. administracyjny - Dyrekcji PDPS)
17. pralnia
18. bud. mieszkalny pacjentów
19. bud. administracyjno-mieszkalny ob. przeznaczony na Warsztaty Terapii Zajęciowej
20. świetlica ob. przeznaczona na Warsztaty Terapii Zajęciowej
21. bud. mieszkalny

Obiekty nowe:

22. kapliczka
23. garaż
24. portiernia

▲ dawny główny wjazd do zakładu
ob. wjazd do części zajmowanej przez
jednostkę wojskową

△ obecny wjazd na teren PDPS

— || — przebieg kolejki wąskotorowej

1. Miejscowość JAROMIN
 2. Gmina Trzebiatów
 3. Województwo szczecińskie

4. Obiekt (nazwa jak w karcie)
 bud. mieszkalny (14)
 w zespole dla umysłowo chorych

5. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)
 zdjęcia

6

7.

8.

Wkładkę założył:

E. Kulesza-Szerniewicz, 1998 r.

(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: PSOZ OW Sz-n

9.

10.

11.

12.

1. Miejscowość.....JAROMIN.....	4. Obiekt (nazwa jak w karcie) bud. mieszkalny (14) w zespole dla umysłowo chorych	5. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego) zdjęcia
2. Gmina.....Trzebiatów.....		
3. Województwo.....		

13

14.

15.

Wkładkę założył:
E. Kulesza-Szerniewicz, 1998 r. (imie, nazwisko, data)
Miejsce przechowywania negatywów:
PSOZ OW Sz-n

16.

18.

17.